

דף כב.

עין משפט א

הרמב"ם הל' מאכלות אסורות פ"ו ה"ו

הַלֵּב בֵּין לְצִלֵי בֵּין לְקַדְרָה קוֹרְעוֹ וּמוֹצִיא אֶת דָּמוֹ וְאַחַר
כֶּף מוֹלְחוֹ. וְאִם בִּשְׁל הַלֵּב וְלֹא קָרְעוֹ קוֹרְעוֹ אַחַר שֶׁבִשְׁלוֹ
וּמָתָר. וְאִם לֹא קָרְעוֹ וְאָכְלוּ אֵינּוּ חֵיב עָלָיו כְּרֵת. בְּמָה
דְּבָרִים אָמוּרִים בְּלֵב הָעוֹף שְׂאִין בּוֹ כְּזֵית דָּם. אֲבָל אִם
הָיָה לֵב בְּהֵמָה חֵיב כְּרֵת שֶׁהָיָה יֵשׁ בּוֹ כְּזֵית מְדָם שֶׁבִתּוֹף
הַלֵּב שֶׁחֵיבֵין עָלָיו כְּרֵת:

שו"ע יו"ד סימן עב סעיף א

א. הלב מתקבץ הדם בתוכו בשעת שחיטה^ר לכן צריך לקורעו^ז קודם
המליחה ולהוציא דמו ולמולחו אחר כך, ואז מבשלו^ח.

הגה: ויש מחמירין מלבשלו^ט ורק צולין אותו.

ו. מימרא דר' זירא בכריתות דף כ"ב ע"א. והביאו הרי"ף והרא"ש בפ"ז דחולין. וג' מיני
דמים הם בלב אחד המובלע בבשרו. ואחד דם הכנוס בתוך הלב והם בכרת. והשלישי
הדם הנמשך אליו בשעת השחיטה מעלמא והוא בלא תעשה. וכתב הכנה"ג דניכר הוא
שדם הלב צלול הוא ודאתי מעלמא קרוש. וזו דעת הרי"ף והרא"ש אבל שיטת רש"י
והרשב"א אין בלב אלא ב' מיני דמים. כף החיים אות א'.

ז. גם בשליל הנמצא במעי בהמה שניתר בשחיטת אמו צריך לקרוע הלב שבתוכו.

ח. אפי' עם שאר בשר. ש"ך ס"ק א'.

ט. שמא יבשלנו בלא קריעה וכתב הרש"ל דיש להקל דאין זו גזירה בתלמוד ולא בגאונים.
ט"ז ס"ק א'. במקומות שנוהגים לבשלו אחר הקריעה ומליחה יש לחתוך ערלת הלב
כדי שיצא הדם דרך החתך. וכ"כ הרמ"א בסוף סעיף ב'. ובסוף מסכת הוריות איתא דה'
דברים משכחים את הלימוד ואחד מהם האוכל את לב בהמה והעוף וצריך להזהר כי שם
תכלית התקשרות נפש הבהמית והיצר הרע מתקשר באדם האכלו, ומטעם זה האוכלו גורם
לו שכחה וטפשות הלב. וזכרים וכן נשים מעוברות יזהרו שלא לאכול הלב אבל נשים
ובתולות מותר להם לאכול הלב אפי' של בהמה וכל זה משום שכחה אבל אם משום יצר
הרע משמע דאין חילוק בין איש לאשה. כף החיים אות ו'. ויש להזהר גם במוח. שם.

עין משפט ב

הרמב"ם הל' מאכלות אסורות פ"ו ה"ג

אין חיבין כרת אלא על דם היוצא בשעת שחיטה
 ונחירה או התזת הראש כל זמן שיש בו אדמומית. ועל
 הדם הפנוס בתוך הלב. ועל דם הקזה כל זמן שהוא
 מקלח ויוצא. אבל הדם השותת בתחלת הקזה קדם
 שיתחיל לקלח ודם השותת בסוף הקזה כשיתחיל הדם
 לפסק אין חיבין עליו והרי הוא כדם האיברים. שדם
 הקלוח הוא הדם שהנפש יוצאה בו:

עין משפט ג

הרמב"ם הל' טומאת אוכלין פ"י ה"ג

הדם המנוי מן המשקין הוא הדם השותת בשעת
 שחיטה מן הבהמה והחיה והעופות הטהורין. אבל דם
 הקלוח אינו מכשיר שעדין חיים הן והרי הוא דומה
 לדם מפה או לדם הקזה. השוחט ונתז דם על האכלין
 ונתקנח הדם בין סימן לסימן הרי זה ספק. לפיכך תולין
 עליו לא אוכלין ולא שורפין. תולדות הדם דם הקזה
 של אדם שהוציאו לשתייה אבל אם הוציאו לרפואה
 טהור ואינו מכשיר. וכן דם שחיטה בבהמה ובחיה
 ובעופות הטמאין והדם היוצא עם הלחה ועם הרעי ודם
 השחין והאבעבועות ותמצית הבשר כל אלו אינן
 מתטמאין ולא מכשירין אלא הרי הן כשאר מי פרות.

י. כסף משנה הדם המנוי מן וכו' מן הבהמה והחיה והעופות הטהורים. משנה פ"ו דמכשירין.
 ומה שכתב אבל דם הקלוח אינו מכשיר. פרק דם שחיטה עלה כ"ב ופרק שני דחולין (דף
 ל"ו): השוחט ונתז דם וכו'. פרק השוחט שם וכדאסיק רבי אלעזר: תולדות הדם וכו' עד הרי
 הם כחלב. בפרק ששי דמכשירין:

וְדָם הַשָּׂרֵץ כִּבְשָׂרוֹ מִטֵּמָא וְאִינוּ מְכַשֵּׁיר. וְאִין לָנוּ כִּיּוֹצֵא
בוֹ:

עין משפט ד

הרמב"ם הל' שגגות פ"ו ה"ג

הַקִּיז דָּם לְבִהְמָתוֹ וְקָבְלוֹ בְּשָׁנֵי כּוֹסוֹת וְשִׁתְּאָן בְּהַעֲלֵם
אֶחָת אִינוּ מְבִיא אֶלָּא חֲטָאת אֶחָת:

עין משפט ה

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"א הכ"ו

נִשְׁפָּךְ מִקְצַת הַדָּם מִצִּוָּאר בְּהֵמָה עַל הָאָרֶץ ל וְלֹא אֶסְפוּ
וְקָבַל מִקְצָתוֹ מִצִּוָּאר בְּהֵמָה. הֵרִי זֶה כָּשֵׁר וּבִלְבָד שִׁיְהִיָּה
זֶה הַדָּם שֶׁנִּתְקַבַּל דָּם הַנֶּפֶשׁ. לֹא דָם הַתְּמִצִּית וְלֹא דָם
הָעוֹר:

עין משפט ו

הרמב"ם הל' מעילה פ"א ה"ה

הֵבִיא מְעִילָתוֹ עַד שֶׁלֹּא הֵבִיא אֲשָׁמוֹ לֹא יֵצֵא מ. נִסְתַּפֵּק
לוֹ אִם מְעַל אוֹ לֹא מְעַל פְּטוֹר מִן הַתְּשֻׁלוּמִין וּמִן הַקָּרְבָּן.

כ. כסף משנה הקיז דם לבהמתו וכו'. בפ"ה דכריתות (דף כ"ב) פלוגתא דר"י ור"ל ופסק
כר"י. אלא שיש לתמוה על מ"ש רבינו בהעלם אחת דמשמע הא בשתי העלמות חייב
וא"כ הוי כר"ל והר"י קורקוס ז"ל האריך ביישוב תמיהא זו ובסוף הניח הדבר בצ"ע:

ל. כסף משנה נשפך מקצת הדם מצוואר בהמה על הארץ וכו'. בפ"ב דזבחים (דף כ"ה) אהא
דתנן נשפך על הרצפה ואספו פסול ת"ר ולקח הכהן המשיח מדם הפר מדם הנפש ולא
מדם העור ולא מדם התמצית, ומשמע לרבינו דכל

מ. כסף משנה הביא מעילתו עד שלא הביא אשמו לא יצא. כלומר שאם הביא מעילתו
ואח"כ הביא אשמו לא יצא שצריך שתחלה יביא אשמו ואחר כך יביא מעילתו: כתב
הראב"ד שלא הביא אשמו לא יצא א"א אינו משהו עם הגמ' של פ' הגזול רבה עכ"ל.
טעמו לומר דהתם תניא מנין שאם הביא אשמו עד שלא הביא מעילתו שלא יצא ת"ל באיל
האשם האשם בשכבר ופירש"י באיל האשם משמע באיל שהוא בא חובה לאשם שהוא
קרן אלמא קרן ברישא מייטא. ותירץ הר"י קורקוס ז"ל נראה שדברי רבינו והברייתא הכל
יוצא לדרך אחד ורבינו קרא אשמו את הקרן כלישנא דסליק מיניה שאמר איל ואשם וגם
כלישנא דקרא דמיניה יליף דהיינו באיל האשם בשכבר כלומר שהביאו כבר קודם

וְהַחֲמֵשׁ הָרִי הוּא כְּתוּב הַהֶקְדָּשׁ וְאִם נִהְיָה בּוֹ מוֹסִיף
 חֲמֵשׁ עַל הַחֲמֵשׁ. וְכָבֵר בְּאַרְנוֹ כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁהַחֲמֵשׁ
 אֶחָד מֵאַרְבָּעָה מִן הַקֶּרֶן עַד שִׁיְהִיָּה הוּא וְחֲמִשׁוֹ חֲמִשָּׁה:

עין משפט ז

הרמב"ם הל' שגגות פ"ט הי"א

כָּל חֲטָא שֶׁחִיבִין עָלָיו אֲשֶׁם וְדָאֵי: אִם נִסְתַּפֵּק לוֹ אִם
 עֲשָׂאָהּ אוֹ לֹא עֲשָׂאָהּ פְּטוֹר מִכְּלוּם. לְפִיכֹךְ הֵבֵא עַל
 יָדוֹ סֵפֶק מְעִילָה אֵינוֹ חִיב כְּלוּם כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ בְּהִלְכוֹת
 מְעִילָה:

דף כב:

עין משפט א

הרמב"ם הל' מעילה פ"א הי"ג

כָּל הַמוֹעֵל בְּזָדוֹן לֹקֵה וּמִשְׁלֵם מֵה שֶׁפָּגַם מִן הַקֶּדֶשׁ
 בְּרֹאשׁוֹ. וְאַזְהָרָה שֶׁל מְעִילָה מְזֵה שְׁנַאֲמַר (דברים יב-יז)
 'לֹא תוֹכֵל לֶאֱכַל בְּשַׁעֲרֶיךָ מֵעֵשֶׂר דְּגָנְךָ וְגו' (דברים
 יב-יז) 'וּנְדָרֶיךָ'. מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ שֶׁזוֹ אֲזַהְרָה לְאוֹכֵל
 מִבְּשַׁר עוֹלָה הוֹאֵיל וְכֻלּוֹ לַעֲשֵׂם. וְהוּא הַדִּין לְשַׁאֵר כָּל

האיל וכיון דלישנא דקרא הכי להודיע שמשם כתב כן רבינו, ומעילתו שבדברי רבינו היינו
 אשם מעילתו דשייך נמי שפיר לישנא דמעילתו. ונראה עוד דברייתא נקט הכי מפני שעדיין
 לא אמרה דרשא דאשם הוי קרן דבתר האי דרשא מיתניא ההיא אבל רבינו שהקדים כבר
 והודיע דאשם דקרא היינו קרן נקט לישנא דקרא ומעתה מעילתו ודאי דהיינו קרבן מעילתו
 ונמצא רבינו משה עם הגמרא והיא היא עכ"ל: נסתפק לו אם מעל וכו'. במשנה פרק דם
 שחיטה (דף כ"ב) פלוגתא דר"ע ורבנן ופסק כרבנן: והחומש הרי הוא כתחלת ההקדש וכו'.
 בפרק הזהב (דף נ"ד): וכבר ביארנו כמה פעמים. בהלכות מעשר ובהלכות תרומות ובהלכות
 ערכין: שהחומש אחד מארבעה בקרן וכו'. בפרק הזהב (דף נ"ד) אסיקנא הכי:

נ. כסף משנה כל חטא שחייבים עליו וכו'. במשנה פרק חמישי דכריתות (דף כ"ב):
 פלוגתא דר"ע ות"ק ומייתי לה בר"פ איזהו מקומן ופסק כת"ק:

קֹדֶשׁ שֶׁהוּא לַיהוָה לְבָדוֹ בֵּין מִקְדָּשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ בֵּין מִקְדָּשֵׁי
 בְּדֶק הַבַּיִת אִם נִהְיָה בְּהֵן שְׁוֵה פְּרוּטָה לֹקָה. מֵעַל
 בְּשַׁגָּה מִשְׁלֵם מֵה שְׁנֵהֲנָה וְתוֹסֶפֶת חֲמֵשׁ. וּמֵבִיא אֵיל
 בְּשָׁנֵי סְלָעִים וּמִקְרִיבוֹ אָשֶׁם וּמִתְכַּפֵּר לוֹ וְזֶהוּ הַנִּקְרָא
 אָשֶׁם מְעִילוֹת. שְׁנַאֲמַר (ויקרא ה-טו) 'וְחִטָּאָה בְּשַׁגָּה
 מִקְדָּשֵׁי ה' וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ וְגו' (ויקרא ה-טז) 'וְאֵת
 אֲשֶׁר חִטָּא מִן הַקֹּדֶשׁ יִשְׁלֵם וְאֵת חֲמִישְׁתּוֹ וְגו'. וְשְׁלוֹם
 הַקֶּרֶן בְּתוֹסֶפֶת חֲמֵשׁ עִם הַבָּאֵת הַקֶּרֶן מִצֹּת עֲשֵׂה:

עין משפט ב הרמב"ם הל' פפולי המוקדשין פ"ד הכ"ב

כָּל הָאֲשָׁמוֹת שֶׁבַתּוֹרָה • בָּאִין בְּנֵי שְׁתֵּים וּבָאִים בְּכֶסֶף
 שְׁקָלִים. חוץ מֵאָשֶׁם מְצָרַע וְאָשֶׁם נֹזֵר שֶׁהֵם בְּנֵי שְׁנָה
 וְאִין לְדַמִּיָּהֶם קִצְבָּה. אָשֶׁם תְּלוּי בָּא מִן הַקִּטְנִים אוֹ מִן
 הַגְּדוּלִים. וּמִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמָדוֹ שְׁאִינוֹ בָּא אֶלָּא בְּכֶסֶף
 שְׁקָלִים:

ס. כסף משנה כל האשמות שבתורה באים בני שתים וכו'. משנה בפרק כל התדיר (זבחים
 דף צ'): ופירש רש"י ובאים בכסף שקלים (כדיליף בפרק דם שחיטה) דכתיב בערכך
 כסף שקלים באשם מעילות ואתי אשם תלוי ואשם גזילות בג"ש בערכך בערכך ואשם
 שפחה חרופה גמר באיל באיל וכו'. חוץ מאשם נזיר. דכתיב כבש בן שנתו ומדאיל בן שתי
 שנים בשתי סלעים כבש בן שנה לאו בשתי סלעים הוא: אשם תלוי בא מן הקטנים או מן
 הגדולים. ומה שכתב מפי השמועה למדו שאינו בא אלא בכסף שקלים. בפרק דם שחיטה (דף
 כ"ב): יליף מקרא דאשם תלוי בכסף שקלים:

עין משפט ג

הרמב"ם הל' פפולי המוקדשין פ"ז הי"א

חטאת העוף הבאה על הספק^ע נעשית כמצותה ואינה נאכלת אלא תשרף ככל פסולי המקדשין. וכיצד תבוא על הספק. כגון שהיתה האשה ספק זבה או ספק יולדת וכל פיוצא בזה. ואין לנו חטאת בהמה על ספק. שאם נסתפק לו אם חטא אם לא חטא יביא אשם תלוי כמו שיתבאר בהלכות שגגות:

עין משפט ד.ה.

הרמב"ם הל' שגגות פ"ט הי"ג

חתיכה של חלב וחתיקה של חלב נותר. אכל את אחת מהן ואין ידוע אי זו היא. מביא חטאת על החלב ואשם תלוי משום נותר. אכל את השנייה בהעלים שני מביא שלש חטאות. ואם היה בזה שוה פרוטה מביא אשם ודאי משום מעילה. אכל אחד את אחת משתיהן. ובא אחר ואכל את השנייה. זה מביא חטאת ואשם תלוי וזה מביא חטאת ואשם תלוי. וכן כל פיוצא בזה:

^ע. כסף משנה חטאת העוף הבאה וכו'. מתבאר ממה שיבא בסמוך: וכיצד תבא על הספק וכו'. פשוט הוא. ומ"ש ואין לנו חטאת בהמה על ספק וכו'. ג"ז פשוט. ומ"כ שדקדק רבינו לכתוב כגון שהיתה ספק זבה או ספק יולדת מפני שאינן יכולות לאכול בקדשים עד שיביאו כפרתן ולכך התירו להן להביא ספק חולין לעזרה אבל ספק מטמא מקדש לא התירו לו להביא ספק חולין לעזרה: